

Barne- og familiedepartementet

Deres ref.
25/2614

Dato
07.10.2025

Høring av forslag til lov om aldersgrense for bruk av sosiale medier

Norsk Presseforbund, Norsk Redaktørforening og Mediebedriftenes Landsforening viser til forslag om ny lov om aldersgrense for sosiale medier, og ønsker å knytte noen merknader til høringen.

Forslaget om en generell og absolutt aldersgrense på 15 år for sosiale medier reiser flere spørsmål knyttet til grunnleggende demokratiske rettigheter, som ytringsfrihet, informasjonsfrihet og statens positive plikt til å legge til rette for en opplyst offentlig samtale.

Vi anerkjenner at barn og unge er en sårbar gruppe som har behov for ekstra beskyttelse i møte med skadelig og ulovlig innhold, desinformasjon, kriminalitet mv. Samtidig mener vi det er viktig å vurdere nøye om de tiltakene som innføres er godt nok utredet og om de går for langt i å frata barn og unge andre grunnleggende rettigheter – her ytringsfrihet.

Vi uttaler oss ikke konkret om den foreslåtte grensen, men vil peke på noen prinsipielle sider ved forslaget. Videre er vi opptatt av at regjeringen - uavhengig av om det settes en grense – må jobbe aktivt for å tilrettelegge for rammevilkår og en infrastruktur som sikrer tilgang til redaktørstyrt innhold, også for unge brukere.

1. Om begrunnelsen for forslaget:

Departementene foreslår en generell og absolutt aldersgrense på 15 år for bruk av sosiale medier i Norge. Dette er et inngrep i barn og unges rett til å søke, motta og meddele opplysninger og ideer som blant annet er beskyttet i Grunnloven § 100 og § 104. Begrunnelsen for inngrepet – og det som regjeringen da mener gjør forslaget til et lovlig inngrep – er at dette er den mest effektive måten å beskytte barn og unge mot mulige skadevirkninger ved bruken av sosiale medier (høringsnotatet kapittel 5).

2. Er forslaget godt nok utredet?

2.1. Forslaget bygger ikke på solid forskning, men en føre-var-tilnærming

Vi stiller spørsmål ved om grunnlaget for denne konklusjonen er godt nok utredet. Ettersom sosiale medier er en sentral arena for fri meningsdannelse, demokrati og sannhetssøken, og i stor grad inneholder politiske ytringer, kan det stilles spørsmål ved om en absolutt grense er forholdsmessig, og særlig overfor 13–14-åringer som jo også har krav på en gradvis større medbestemmelsesrett, jf. bla. FNs barnekonvensjon artikkel 12.

I regjeringens strategi for ytringsfrihet forplikter regjeringen seg til å «sikre at tiltak som kan påvirke ytringsfridommen, så langt råd er baserer seg på solid forskning» (kap. 2.6.2, kulepunkt 3).

I samme punkt i strategien står det følgende: «Å greie ut korleis eit tiltak påverkar ytringsfridommen, inkludert kva ansvar styresmaktene har for å leggje til rette for eit ope og opplyst offentleg ordskifte, er derfor ein naturleg del av den konsekvensutgreiinga som skal gjennomførast dersom tiltaket direkte eller indirekte kan påvirke den faktiske ytringsfridommen i samfunnet.»

Vi kan ikke se at departementets forslag baserer seg på solid forskning. Tvert imot skriver departementet i høringsnotatet at forslaget er «I tråd med regjeringens føre-var-tilnærming» (s. 6, punkt 2). Departementet går også gjennom flere utvalg og innspill som *ikke* anbefaler at det settes en aldersgrense i loven for å beskytte barn mot skadelig medieinnhold, som Medieskadelighetsutvalget (2021), Skjermbrukutvalget (2023), Elevorganisasjonen, Unge Funksjonshemmede, Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) og Press - Redd Barna Ungdom (innspillsmøte 2025). Flere peker i stedet på behovet for å forsterke tiltak som gjør barn og unge i stand til å håndtere livet på sosiale medier, uavhengig av alder.

2.2. Forslagets vurdering opp mot Grunnlovens § 100

Vi stiller også spørsmål ved om forslagets forhold til Grunnlovens § 100, herunder forbud mot forhåndssensur er godt nok utredet og begrunnet.

Selv om det i Grunnloven åpnes opp for unntak der det er nødvendig for å beskytte barn og unge mot skadelig påvirkning fra levende bilder, skal det, som departementet skriver – foreligge et tvingende samfunnsmessig behov som står i forhold til det man vil oppnå (høringsnotatet kap. 3 og 5.3.3). Da Norge skulle ta stilling til om Norge skulle følge EU og blokkere de russiske mediene Russia Today og Sputnik i 2022, var det nettopp dette forbudet i fjerde ledd som gjorde at Norge valgte å ikke sensurere. Regjeringen viste spesielt til at Grunnloven stiller svært høye krav for å kunne innskrenke ytringsfriheten, og at det var vanskelig å se at disse russiske medieaktørene utgjorde en slik trussel mot grunnleggende samfunnsinteresser i Norge at det kunne forsvare forhåndssensur. Statsminister Jonas Gahr Støre presiserte i et skriftlig svar til Stortinget om saken at den norske Grunnloven synes å gi noe sterkere beskyttelse mot forhåndssensur enn EMK artikkel 10 og EUs pakt om fundamentale rettigheter artikkel 11.¹ Dette viser at i andre

¹ Sak nr. 4 [13:18:22]. Redegjørelse av kultur- og likestillingsministeren om ytringsfrihet og pressefrihet og om nåsituasjonen og måloppnåelsen i mediepolitikken 2022.
<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/redegjorelse-om-mediepolitikk-og-ytringsfrihet/id2910315>;

sammenhenger har man lagt til grunn at dette forbudet i Grunnloven setter en høyere terskel mot forhåndssensur.

Dommen fra Høyesterett som departementet viser til i høringsnotatet, gjelder en konkret sak der en person fikk et tidsavgrenset tap av retten til å inneha og benytte brukerkontoer på Tiktok og Facebook – altså et langt mer avgrenset inngrep som ble gjort etter en konkret vurdering for å hindre en person i å spre lovstridige uttalelser. Dette var en person som var dømt for å ha publisert en rekke videoer med ulovlig innhold, mange med truende og sjikanerende innhold, inkludert drapstrusler (avsnitt 58-66). I vurderingen av om forbudet ville ramme uforholdsmessig hardt, går Høyesterett konkret inn i ytringene og situasjonen til den personen som skulle få fratatt retten til å benytte seg av Tiktok og Facebook. Vi mener derfor at denne avgjørelsen fra Høyesterett har begrenset verdi i denne sammenheng som støtte for en generell aldersgrense for alle som ønsker å ytre seg eller delta på sosiale medier.

I høringsnotatet kap. 5.3.3 s. 52-53 argumenterer departementet for hvorfor det er tvingende nødvendig og forholdsmessig å innføre en slik bestemmelse om forhåndssensur. Her vises det til at barn eksponeres for innhold som kan skade deres psykiske helse, at informasjonsflyten er preget av desinformasjon og personvernbrudd, at barn er særlige sårbare for manipulasjon og propaganda og barns rett til en trygg digital oppvekst, bla. etter barnekonvensjonen art. 17.

Vi mener igjen det er grunn til å se på om den terskelen departementet legger til grunn her for inngrep i ytringsfriheten er for lav. Som nevnt mangler flere av begrunnelsene belegg i forskning, men bygger på en føre-var-tilnærming.

Videre er det flere pågående tiltak som iverksettes for å bøte på den risikoen sosiale medier kan representere. Regjeringen har nettopp sendt på høring forslag om å gjennomføre DSA i norsk rett. Dette skal blant annet beskytte oss mot ulovlig innhold og desinformasjon på tek-
gigantene. DSA pålegger allerede plattformer plikter knyttet til beskyttelse av mindreårige (Art. 28) og risikoanalyse (Art. 34, 35). En implementering og effektiv håndheving av DSA kan gi et bedre vern enn å innføre en nasjonal aldersgrense i en egen lov.

Andre tiltak som nasjonal strategi for å styrke motstandskraften mot desinformasjon og nasjonal strategi for ytringsfrihet, samt målrettede tiltak for bedre opplæring i skolen (som Tenk), vil gi økt beskyttelse for barn og unge. I tillegg finnes det straffebud i dag som vil ramme flere av de risikofaktorene regjeringen viser til i høringsnotatet, som deling av nakenbilder eller seksualisert innhold av andre. For kort tid siden sendte regjeringen ut forslag som skal ramme kriminelle nettverk som bevisst utnytter barn og unge².

Vi mener derfor det allerede finnes mange prosesser som vil gi den beskyttelsen en aldersgrense skal ivareta. Dette må tillegges vekt opp mot kravet til at et inngrep i ytringsfriheten skal være nødvendig og forholdsmessig. Vi mener det kan stilles spørsmål ved om dette inngrepet går lenger enn nødvendig, sett i lys av de andre tiltakene som nå innføres.

Dokument nr. 15:1912 (2021–2022). Skriftlig spørsmål fra Erna Solberg (H) til statsministeren, Besvart: 04.05.2022 av statsminister Jonas Gahr Støre.

² [Arbeiderpartiregjeringen foreslår inntil 3 år i fengsel for å involvere barn og unge i kriminalitet - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

3. Er forbud det beste middelet?

I tillegg kan det stilles spørsmål ved om aldersgrense eller forbud er det beste middelet, eller om det finnes mer treffsikre tiltak. En del av de problemene dette forslaget skal møte, vil fort forflytte seg til andre deler av samfunnet og andre plattformer og arenaer.

Utfordringene regjeringen viser til er en trygg oppvekst, utenforskap basert på foreldrenes skjønn og uten press om å delta på sosiale medier. I kap. 2.1 vises det til ulike risikoer ved sosiale medier, som eksponering av skadelig eller ulovlig innhold, psykisk uhelse, negativ kroppssoppfatning, sosial sammenligning og opplevelse av stress, mobbing, utestenging, hets eller trakassering, ulovlig deling av nakenbilder eller voldsvideoer, salg av bilder og videoer med egenprodusert seksuelt innhold, uthenging, deltagelse i selvskading- og selvmordsgrupper, deling av seksuelt innhold av seg selv eller andre, lavere psykisk og sosialt velvære, økt bruk av rusmidler, mindre søvn, senere leggetid samt dårligere skoleprestasjoner, digitale overgrep, deling av nakenbilder, rekruttering til kriminell handling eller forsøk på radikalisering, kommersiell påvirkning, diskriminering, eksponering for et skjevt bilde av virkeligheten og negativ påvirkning av meningsdannelse.

Regjeringen peker her på en rekke utfordringer i samfunnet. Som departementet selv erkjenner i høringsnotatet (punkt 2.6) så vil en aldersgrense i seg selv ikke være tilstrekkelig for å verne om alle barns rettigheter på sosiale medier eller internett. Spørsmålet er om dette tiltaket (aldersgrense) er et treffsikkert og nødvendig tiltak, eller om vi har andre tiltak som kan treffe bedre og samtidig beskytte barn og unges ytrings- og informasjonsfrihet.

Igjen vil vi trekke fram regjeringens strategi for ytringsfrihet, der det heter i punkt 2.4.2: «Regjeringa meiner at forbod, straffeføresegner eller andre rettslege sanksjonar mot ytringar aldri bør vere det første verkemiddelet ein tyr til når det oppstår utfordringar i ytringsrommet.» Og videre:

«Slike tiltak bør først vere aktuelle når andre løysingar er vurderte og viser seg å vere utilstrekkelege for formålet, sett i lys av omfanget og alvoret av problemet.»

Dette var også konklusjonen til Ytringsfrihetskommisjonen (2022), som fastslår følgende i sin innledning:

«Mer straff og flere forbud er ikke løsningen på utfordringene i ytringsrommet. Et sterkt og mangfoldig sivilsamfunn og et fornuftig regulert ytringsrom er fortsatt den beste garantien for en solid reell ytringsfrihet. Like viktig som å sikre den rettslige ytringsfriheten, er det å jobbe for en sunn ytringskultur.»

Heller ikke Ekstremismekommisjonen, som leverte sin rapport i 2024, peker på flere forbud som en løsning. Tvert imot peker de på systematisk og godt forebyggende arbeid basert på presis og oppdatert kunnskap.

Som nevnt over pågår det prosesser ved implementering av DSA og AI-Act, og nasjonale strategier, som samlet skal bidra til bedre sikkerhet og økt ansvars plassering hos sosiale medier. Det kan stilles spørsmål ved om ikke det ville vært klokt av regjeringen å vente og se om disse tiltakene viser seg å være utilstrekkelig, før man innfører en slik aldersgrense.

4. Behovet for å styrke redaktørstyrte journalistiske medier

Det må fremgå tydelig av redaksjonelt innhold faller utenfor, slik departementet foreslår i utkast til § 2 i loven der «sosiale medier» defineres som «informasjonstjenester som lagrer og formidler til allmennheten innhold lastet opp av brukerne uten redaksjonell kontroll på innholdet». Her er det viktig at det presiseres at dette gjelder alt redaksjonelt innhold, så ikke det er noen tvil rundt dette.

Redaktørstyrte medier har en viktig - og stadig viktigere - rolle som motvekt til des- og feilinformasjon. Dette er fremhevet flere steder, både fra Ytringsfrihetskommisjonen (2022), i regjeringens strategi mot desinformasjon og strategi for ytringsfrihet. I sistnevnte strategi fremheves det at redaktørstyrte medier er viktigere for demokratiet enn noen gang og at «Ein sterk og uavhengig mediesektor er ein viktig del av beredskapen mot forvrenging og manipulering av meningsdannelsen.»

For redaktørstyrte medier er sosiale medier i mange tilfeller en viktig kanal for å nå unge brukere. Vi vet at ungdom bruker sosiale medier til å holde seg oppdatert på nyheter om hva som skjer i verden, og mange ungdommer (13 til 15 år) følger redaktørstyrte medier på disse plattformene. For alle som er på sosiale medier utgjør redaktørstyrte medier et nødvendig og viktig korrektiv til en strøm av ikke-redigert innhold. Å stenge barn og unge ute fra disse kanalene vil ha direkte konsekvenser for deres tilgang til redaktørstyrte nyheter og samfunnsdebatt. Dersom vi ikke lykkes med å få flere unge til å bruke redaktørstyrte medier, kan det true vår evne til å opprettholde den sivile motstandskraften vi har i befolkningen i dag og, i ytterste konsekvens, demokratiet.

I en tid der norske medier har mistet store inntektskilder fra annonsemarkedet, og der personaliserte KI-assistenter kan oppsummere nyhetsbildet, er det et akutt behov for å sikre bedre rammevilkår for produksjon og publisering av journalistikk. Hvis dette forslaget går videre, er det enda viktigere å tilrettelegge for at mediene selv kan utvikle journalistikk og verktøy som gjør at de når unge brukere. Dette innebære blant annet å føre en aktiv mediepolitikk som sikrer et mangfold av ansvarlige redaktørstyrte medier. Vi mener dette må prioriteres høyt fra regjeringen.

5. Avslutning:

Til slutt - Som eneste land i Norden foreslår altså regjeringen å innføre en aldersgrense for bruk av sosiale medier. Som det står i høringsnotatet punkt 4.1 har ingen av de nordiske landene egne aldersgrenser for sosiale medier eller krav om aldersverifisering på sosiale medier eller nettsider med skadelig innhold. I stedet stiller vi oss sammen med Australia som har 16-års aldersgrense for sosiale medier. Australia mangler grunnlovsværn for ytringsfriheten og domstolen har fått kritikk fra RSF for å manglende beskyttelse for pressefrihet og kildevernet.³ Et så vidtrekkende og unikt forbud i nordisk sammenheng, bør vurderes nøye. Som ytringsfrihetskommisjonen fastslo i 2022:

«Mer straff og flere forbud er ikke løsningen på utfordringene i ytringsrommet. Et sterkt og mangfoldig sivilsamfunn og et fornuftig regulert ytringsrom er fortsatt den beste garantien for en solid reell ytringsfrihet. Like viktig som å sikre den rettslige ytringsfriheten, er det å jobbe for en sunn ytringskultur.»

³ [Australian courts unconcerned by press freedom, protection of sources | RSF](#)

Norsk Presseforbund
Kristine Foss
Jurist

Norsk Redaktørforening
Arne Jensen
seniorrådgiver

Mediebedriftenes Landsforening
Randi S. Øgrey
administrerende direktør